Antroposofie en fascisme

Ramon DJV

Hitler, Steiner, Mussolini – Antroposofie en fascisme, gisteren en vandaag

[Steiner]waldorfscholen en antroposofie probeerden met de Nationaalsocialisten samen te werken, zoals in een memorandum van de Vereniging van Waldorfscholen aan Rudolf Hess duidelijk werd gemaakt. Men verklaarde dat [steiner]waldorfscholen 'op kleine schaal dat verwerkelijken wat de volksgemeenschap in de nationaalsocialistische staat in het groot nastreeft'.[1] Werd de antroposofie door de machthebbers in Duitsland uiteindelijk als wereldbeschouwelijke concurrent gezien, in Italië was ze een welkome 'spirituele' aanvulling van het fascisme. Hier konden antroposofen hun droom van het 'betere arische ras' [2] uitleven en eraan werken Rudolf Steiners programmatische verklaring 'Het blanke ras is het toekomstige, is het geest scheppende ras' [3] te verwerkelijken. Over antroposofie in het Italiaanse fascisme en haar antroposofische invulling vandaag. [door Andreas Lichte, vertaling rdjv]

> *'Rudolf Steiner was een waarlijk ideale voorloper van het nieuwe Europa van Mussolini en Hitler. Doel van deze schriftuur was om op de geest en de figuur van deze grote, moderne, Duitse mysticus aanspraak te maken voor de beweging – een beweging die niet alleen politiek, maar ook spiritueel is – ingevoerd in de wereld van twee parallelle revoluties, waartoe Rudolf Steiner als echte voorloper en spirituele pionier op ideale wijze behoort.' [4]*

Aldus de conclusie van Ettore Martinoli's artikel *'Een vooraankondiger van het nieuwe Europa: Rudolf Steiner'*, waarin hij voor alles de perfecte overeenstemming tussen Rudolf Steiners denken en de meest fundamentele tendensen van het fascisme en nationaalsocialisme in het politieke en spirituele veld benadrukt. [5] Martinoli bericht ook dat Rudolf Steiner in zijn Weense periode '*als antisemiet welbekend werd'*. [6]

Ettore Martinoli was een van de invloedrijkste persoonlijkheden van de Italiaanse antroposofie. Als advocaat stond hij in voor het tot stand komen en voortbestaan van de 'Antroposofische Vereniging Italië' [Società Antroposofica d'Italia], waarvan hij sinds de oprichting in 1931 secretaris was.

Martinoli zag zich in een gevecht op leven en dood tussen fascisme en Jodendom. Een gevecht dat het fascisme moest winnen, wanneer het haar doel, een *'nieuw Europa'* scheppen, wilde verwerkelijken.

Martinoli was niet alleen auteur van ontelbare propagandaschriften tegen de *'Joodse samenzwering'*, maar werkte als oprichter en directeur van het 'Centrum voor studie van het Joodse probleem' [Centro per lo studio del problema ebraico'] ook praktisch mee aan de jodenvervolging, omdat hij joodse inwoners van Triest identificeerde en lijsten van hen opstelde. Na de bezetting van Noord-Italië door de Duitsers werden Martinoli's lijsten en verzamelde documenten 'het doodvonnis voor honderden en honderden Joden', aldus Guiseppe Mayda.

De oprichting van de 'Republica Sociale Italiana' (RSI), een fascistische staat in Noord-Italië onder de militaire protectie van het Duitse Rijk in het jaar 1943, leidde tot een promotie in het RSI-apparaat. Het 'Centrum voor studie van het Joodse probleem' werd in 1944 tot 'Centrum voor het ras' ['Centro perla Razza'] omgedoopt en de werking voortgezet, zelfs toen nog wanneer in 1944 Triëst als 'jodenzuiver' was verklaard geworden.

Massimo Scaligero

Is Ettore Martinoli in Duitsland grotendeels onbekend, zo geniet Massimo Scaligero (1906-1980) bij Duitse antroposofen grote waardering. Het Duitse Wikipedia lemma vermeldt vijf van Scaligero's boeken die naar het Duits zijn vertaald. De Engelse Wikipedia schetst Scaligero als 'spiritueel leraar' die de bekende antroposoof Georg Kühlewind beïnvloedde. In de Italiaanse Wikipedia wordt Scaligero zo beschreven: *'Hij behoort tot de belangrijkste voortzetters van de ideeën van Rudolf Steiner en droeg ertoe bij de geesteswetenschap (geesteswetenschap cf. antroposofie) in Italië bekend te maken en te verspreiden.'*

Heden is Scaligero bij Wikipedia ook een *'voorbeeldig'* antroposoof. Er is niet de minste verwijzing naar volgend citaat van Scaligero:

> *'Wanneer een essentiële doelstelling van de racistische doctrine bestaat, dan bestaat die noodzakelijk in een ethisch-wetenschappelijke praxis, die de waarde van het ras corrigeert volgens een model dat niet uitgevonden hoeft te worden, maar dat al bestaat. Dit kan niet alleen door een reeks normen van de eugenetica en de gezondheid worden bereikt, maar ook indien een racistische sensibiliteit en een racistisch bewustzijn gewekt wordt, zodat het volk niet passief de resultaten van een racistische actie opneemt, maar zelf bewust medewerker van deze actie wordt.' [7]*

Dat schrijft Massimo Scaligero in 1942 in zijn hoofdartikel *'Bewustzijn van het bloed'* in het meest beruchte facistische, racistische en antisemitistische tijdschrift 'La Difesadella Razza', vertaald [8]: 'De verdediging van het ras'. Vele van Scaligero's om en bij de 100 racistische artikels verschenen van 1938 tot 1943 bij 'La Difesadella Razza'. In 1941-1942 was Scaligero een van de meest bedrijvige auteurs, in enkele uitgaven hoofdcolumnist.

Welk 'ras' verdedigt Scaligero? En welk, 'reeds bestaande model' gebruikt hij daarvoor?

'Het ras van Rome'

Zoals alle racisten verklaart Scaligero het eigen 'ras' als superieur. Daarvoor ontwikkelt Scaligero in zijn vroege hoofdwerk van 1939, een boek van 275 pagina's met de titel *'Het ras van Rome'[9], de mythe van een 'Rooms ras'*. Een 'ras' dat volgens Scaligero 'voor de overwinning is voorbestemd'.

Scaligero's brede panorama van de ontwikkeling van het 'Roomse ras' stelt de racistische 'wortelrassenleer' [10], 'hyperborische' rassenoorsprong en de opkomst en val van 'Atlantis' voor – elementen die zijn terug te vinden in de 'mensheidsontwikkeling' volgens Rudolf Steiner.

In prehistorische tijden legde *'het blanke arische ras'* de basis voor het Westen en *'de grote mediterrane beschavingen'*. Noordelijke en mediterrane rassengroepen kwamen in het 'Ras van Rome' samen. Als 'Italisch-Noordisch ras' de synthese van de beste eigenschappen van beide groepen.

'Een superieur etnisch element' bleef in de kern het *'Roomse ras'* voorbehouden en beschermde tegen een rassenvermenging met minderwaardige elementen. Daardoor *'is de rassamenstelling van Italië vandaag dezelfde dan duizenden jaren geleden'* en zowel haar bijzondere spiritualiteit als ook haar speciale bloed bleven intact en vormen nog altijd *'een organische eenheid'*.

Wanneer het fascisme authentieke waarden die *'anti-modern, anti-gelijkheid, aristocratisch'* zijn terug kan herstellen, dan kan het *'de wedergeboorte van een superieur ras, dat eenmaal meer Rooms is*' bereiken. [11]

'Spiritueel racisme en biologisch racisme'

Al in 1932 werden in Scaligero's boek *'Het ras van Rome'* van 1932 twee karakteristieken van Scaligero's racisme genoemd, die later voor hem bepalend werden: *'spiritualiteit en bloed'*.

‘Spiritueel racisme en biologisch racisme’ [12] wil volgens een programmatisch artikel van Scaligero uit 1941 zeggen: door de integratie van biologische en spirituele vormen van racisme in *‘een essentiële synthese’* wil Scaligero een *‘waar en compleet racisme’* produceren.

Scaligero legt verder uit dat de synthese van geest en leven de diepe eigenschap van het arische ras is: de zintuiglijke wereld met geestelijke krachten te beleven en de geestelijke werelden door de ervaringen van de zintuiglijke wereld te bereiken – dit is de universele wet voor de arische mens en is altijd het fundament van de grote beschavingen geweest.

Zijn opvatting van de *‘ideale arische mens’* verbindt Scaligero direct met de antroposofie, te zeggen, dat de juiste integratie van het biologische en het spirituele in het werk van Rudolf Steiner de vorm van een finale leer aangenomen heeft. Rudolf Steiner heeft in de twee eenzijdige ervaringen van de menselijke ziel de twee hoofdkrachten erkend die de evolutie en spirituele ontwikkeling van de mensen tegenhoudt. Die namen symbolisch vorm aan in de figuren Ahriman en Lucifer. [13]

Joden belichamen ‘ondermenselijke ahrimanische krachten’

Hoofdtegenstanders van de menselijke ontwikkeling zijn volgens Scaligero de Joden. Joden belichamen *‘ondermenselijke ahrimanische krachten’*, aldus Scaligero in het hoofdstuk *‘anti-judaïsme als anti-materialisme’* in zijn boek *‘Het ras van Rome’*. ‘Ahriman’ staat in de antroposofie voor ‘het kwaad’, in het bijzonder voor de vernietigende invloed van het ‘materialisme’ waarvoor Ahriman verantwoordelijk is. De identificatie van de Joden met Ahriman lijkt op een doodvonnis. En inderdaad beschrijft Scaligero al in 1393 ‘onze anti-Joodse houding’ met de verklaring dat de Romeinse weg om met *‘de vijand’* om te gaan, is *‘dat te elimineren wat ons schade kan toebrengen’*.

‘De eliminatie van het joodse virus en de biologische herintegratie van arische, etnische waarde’ [14] is volgens Scaligero *‘oplossing van het Joodse probleem’*. Deze centrale zin uit 1939 is in vele latere teksten van Scaligero terug te vinden.

Scaligero verbindt de Joden met democratie, humanisme, secularisme, intellectualisme, socialisme, abstract realisme, zielenleer, materialisme, bedrog en bestialiteit en waarschuwt er in 1939 – na in werking treden van de eerste fascistische rassenwetten in 1938 – voor dat de antisemitische campagne van het fascistisch regime niet ver genoeg gegaan is: *‘Het geestelijk ideaal van het ras’* is nog altijd in groot gevaar door *‘de occulte krachten van het Jodendom’*. [15] Scaligero roept zijn fascistische broeders daarom op, een meedogenloze strijd tegen de Joden aan te gaan, als *‘een diepgaande geestelijke verantwoordelijkheid’*. [16]

‘Arisch eenheidsfront’

In 1941 schetst Scaligero het beeld van een apocalyptische gevecht tussen ‘de arische geest’ en ‘de Joodse geest’ en zegt dat nationaalsocialisme en fascisme de middelen hebben verschaft om deze strijd te winnen. Scaligero staat Hitlers roep naar een *‘verenigd Arisch front tegen het Jodendom’* voor. Hitlers vraag representeerde een hoger doel voor de voor de racistische campagne en toont hoe compromisloos de strijd tegen het Joden moest zijn. [17] Massimo Scaligero in 1941 in zijn artikel *‘Arisch eenheidsfront’* in *‘De verdediging van het ras’*:

> *‘De anti-Joodse beweging moet heden juist een meer dan nationale grootte krijgen, tot ze voor alle landen overeenkomt. Precies omdat men bewogen is door een ideaal van de universaliteit, dat de hiërarchische differentiëring niet afschaft, maar handhaaft en harmoniseert, kan men de actie van een etnisch-culturele groep met internationaal karakter zoals dat van de Joden niet toelaten; deze niet-ontvankelijkheid voor de volkeren krijgt levendige betekenis voor iedereen vanaf dat met de opvatting van een nieuwe Arische universaliteit het ontwaken van ieder etnisch-geestelijk element overeenstemt, dat oorspronkelijk dit ideaal van de humaniteit de impuls gaf. Nu is een eenheidsfront onontbeerlijk om de universaliteit van het Arische ideaal een positief instrument op het niveau van het handelen te geven, in zoverre het niet daarom gaat tegen een natie te vechten, maar tegen een ‘internationaliteit’ die natie binnen de naties is, en zich niet alleen onder het aspect*

> *van de rassen presenteert, maar ook onder het aspect van de religie, cultuur, denkwijze, kennis, handelen.' [18]*

Receptie vandaag

In Wikipedia, de encyclopedie met de grootste reikwijdte, is er geen verwijzing naar Scaligero's fascistische achtergrond* (zie boven) en dit terwijl er breed onderzoekswerk naar de geschiedenis van de fascistische rassenpolitiek is die Scaligero's rol in de racistische campagne behandelt.

Scaligero's fascistische teksten zijn te vinden op websites van de Italiaanse neo-fascisten, bijvoorbeeld op een literatuurlijst van het 'Centro Studi La Runa' waartoe Gianluca Casseri, – de 'Italiaanse Breivik', racistisch moordenaar uit Florence behoorde.

Het is simpelweg onmogelijk Scaligero's fascisme over het hoofd te zien. Dat is echter de bedoeling, want hoe zouden antroposofen anders Scaligero's leven en werk vieren, zoals de 'Italiaanse Antroposofische Vereniging' in december 2006 voor Scaligero's honderdste verjaardag deed?

Maar hoe zou een historische verwerking er ook uitzien? Scaligero's rol in het fascisme kan niets anders toelaten dan zich volledig, ondubbelzinnig en definitief van hem te distantiëren. Dat brengt echter het gevaar van een 'domino-effect' met zich mee, want Scaligero zet alleen 'maar' het werk van zijn voorbeeld, Rudolf Steiner, voort. Als Scaligero ineenstort, valt dan ook Rudolf Steiner niet?

Helmut Zander, historicus en auteur van het standaardwerk 'Anthroposophie in Deutschland' over Rudolf Steiners racisme en antisemitisme.

> *'Steiner ordende de rassen in volgens een vooruitgangsgeschiedenis, waarin bijvoorbeeld de huidige Indianen "wegsterven' als "gedegenereerd mensenras" (GA 105, 106.107 [1908]) of zwarte Afrikanen als gebrekkige soort in de mensen- en bewustzijnsontwikkeling, als"gedegenereerde", "achterlijk" ras (ebd., 106) verschijnen. Daarentegen heeft het blanke ras "het persoonlijkheidsgevoel het sterkst ontwikkeld" (GA 107, 288 [1909]). Dit zijn slechts kernpunten van een rassentheorie die Steiner het eerst formuleerde in 1904, om ze in1910 ineen complex systeem en in toenemende mate af te bakenen van het theosofisch standpunt. Met uit de Theosofie te stappen heeft hij deze voorstellingen geenszins overboord gegooid, maar ze in 1923 nogmaals in meer "gepopulariseerde" vorm herhaald in voordrachten voor de arbeiders van het Goetheanum – echter zonder herziening van de inhoud. Het blanke was nu "het toekomstige, het geest scheppende ras" (GA 349, 67 [1923])' [19]*
>
> *'In de lijn van dit denken lag ook Steiners bestemming van het Jodendom, dat ook als evolutiehistorisch achterhaald gold (p.8.3.2b), en in deze context passen ook zijn volkerenstereotypen, die gelijkaardig gerangschikt waren en de Duitsers als avant-garde van de ontwikkeling zagen (p.14.3.1a)'. [20]*
>
> *'Steiner formuleerde met zijn theosofisch sociaaldarwinisme een etnologie waarin het ter sprake brengen van "gedegenereerde", "achtergebleven" of "toekomstige" rassen geen "ongelukken" zijn, maar het resultaat van een consequent doordachte evolutieleer. Ik zie in tegenstelling tot veel antroposofen geen mogelijkheid deze consequentie te bestrijden'. [21]*

Ondanks dit eenduidig oordeel van Helmut Zander en het besluit van de "Bundesprüfstelle für jugensgefährdende Medien" (BPjM), die van werken van Steiner verklaarde dat ze *"aanzettend tot rassenhaat of als rassendiscriminerend zijn aan te zien"*, word Rudolf Steiners racisme door antroposofen ontkend, evenals Scaligero's fascisme.

Motieven voor de ontkenning van racisme en fascisme door antroposofen

De antroposofie is enerzijds een religie die op nieuwe gelovigen is aangewezen, anderzijds is ze een economisch 'imperium' met – formeel onafhankelijke – antroposofische banken, ondernemingen, ziekenhuizen, universiteiten en de bekende [steiner]waldorfscholen.

Wat zou gebeuren wanneer Rudolf Steiner, oprichter en nog altijd onbetwiste autoriteit van de waldorf[steiner]scholen publiekelijk met racisme en fascisme in verband zou worden gebracht? Het aantal aanmeldingen zou afnemen en mogelijk zou ook de publieke financiering van [steiner]waldorfscholen in vraag gesteld worden. Er zou een wezenlijk economisch verlies ontstaan en ook het aantrekken van antroposofische opvolging wordt bedreigd. Hier toont zich het eerste motief voor de ontkenning van het antroposofisch racisme: het 'professioneel motief'.

Detlef Hardorp kan als bestuurslid van de 'European Council for Steiner Waldorf Education' en 'Woordvoerder onderwijsbeleid van de [steiner]waldorfscholen in Berlijk-Brandenburg' in Steiners werk geen racisme ontdekken, maar hoogstens 'anachronistisch taalgebruik', zie bijvoorbeeld het artikel in de Spiegel: 'Die Lehre von Atlantis'. Wat de historicus Helmut Zander als eind- en hoogtepunt van Steiners rassendenken citeert, *'Het blanke was nu "het toekomstige, geest scheppende ras"'* (GA 349,67 [1923]), wordt bij Detlef Hardorp *'Steiners verhouding tot de multiculturele samenleving in een globaliserende wereld'*. Dit witwassen 'lukt' Hardorp door selectief en parafraserend Steiner te citeren. Zie ook hier: 'Waldorfschule – Dr. Detlef Hardorp verkauft Rudolf Steiners racisme als multikuli'.

Bij Hardorp wordt naast het professionele ook nog een persoonlijk ‚privé motief' zichtbaar: alleen wanneer Steiners halo onbevlekt blijft kan Hardorp zich als de grote 'geestesvorser' en Steinerdeskundige presenteren, zoals hij met zijn 'onderzoek' deed, toen hij beweerde dat Rudolf Steiner de eigenlijke ontdekker van de quantumfysica was. Zie: 'Waldorfschule – Physik vom Hellseher'.

Compleet privé wordt de verering van Rudolf Steiner en Massimo Scaligero bij Michael Eggert, die zover ik weet geen officiële functie aangaande antroposofie heeft en ook niet in een antroposofische instelling werkt. Eggert zou de normale doorsnee antroposoof kunnen vertegenwoordigen.

Michael Eggert werd door Peter Staudenmaier – aan wie dit artikel te danken is, zie 'Credits' onderaan – en mijzelf over Massimo Scaligero's fascisme, racisme en antismitisme uitvoerig geïnformeerd. Michael Eggert kan dus niet langer terugvallen op het standaard Duitse gezegde 'Aber ich hab' doch nichts davon gewusst!' als hij Massimo Scaligero op zijn blog 'Egoisten' als spiritueel leraar voorstelde: *'Die Kraft des Lebens'.[dode link. zie update*]* Geen betreurenswaardige uitzondering, want in januari 2012 was er nog een blogbericht van Eggert over Scaligero: *'Unbewegt' [dode link. zie update*]*.

Eggert prijst de 'spiritualiteit' van Massimo Scaligero aan. Een 'spiritualiteit' die Scaligero diende als legitimatie voor de Jodenvervolging. Waarom doet Eggert dat? Vraagt u hem zelf naar zijn motieven. Ik kan enkel vermoeden dat het voor Eggert en vele andere antroposofen eenvoudigweg te laat is om hen van hun antroposofisch geloof los te maken. Wat zou hen nog resten? 'Neemt u een doorsnee mens de leugen af en u beneemt hem tegelijkertijd het geluk.' – Henrik Ibsen

Andreas Lichte

* **update**: sinds het verschijnen van 'Hitler, Steiner, Mussolini – antroposofie en fascisme, gisteren en nu' is/zijn:

1. Michael Eggerts artikel 'Die Kraft des Lebens' van zijn website verwijderd (ondertussen alweer op een ander internetadres geplaatst);
2. Michael Eggerts artikel 'Unbewegt' van zijn website verwijderd;
3. in het lemma 'Massimo Scaligero' op Wikipedia volgende veranderingen aangebracht (19/03/2012):

> *Massimo Scaligero*
>
> *1941/42 schrieb er häufig für die faschistische Zeitung "La difesa della razza".*
>
> *Literatur*

> *Peter Staudenmaier: "Between Occultism and Fascism: Anthroposophy and the Politics of Race and Nation in Germany and Italy, 1900–1945". Diss., Cornell University, 2010 (online).*
>
> *Weblinks*
>
> *Andreas Lichte: 'Hitler, Steiner, Mussolini – Anthroposophie und Faschismus, gestern und heute'. In: Ruhrbarone, 24. Februar 2012.*

Over de auteur

Andreas Lichte woont in Berlijn. Hij is graficus en opgeleid tot steinerschoolleraar. Hij is auteur van talrijke kritische artikels over steinerpedagogie en antroposofie. Hij was adviseur voor de 'Bundesprüfstelle für jugendgefährdende Medien" (commissie voor de beoordeling van voor jongeren gevaarlijke media) n.a.v. indexering van twee werken van Rudolf Steiner. De werken mogen voortaan alleen nog verschijnen voorzien van de nodige commentaar.

Credits

De beschrijving van het Italiaanse, antroposofische fascisme is een kort samenvatting van het onderzoek van Peter Staudenmaier, sinds augustus 2011 professor in 'Modern German History' aan de Marquette University. Bron is Peter Staudenmaiers dissertatie 'Between occultism and fascism: Anthroposophy and the politics of race and nation in Germany and Italy, 1900-1945', in het bijzonder het hoofdstuk 'Italian Anthroposophists and the Fascist Racial Laws, 1938-1945', p. 446-499. Deze beschrijving werd door Peter Staudenmaier doorgenomen.

Meer artikels van Andreas Lichte over steinerscholen en antroposofie

3 Jahre Rudolf Steiner ist „zum Rassenhass anreizend bzw. als Rassen diskriminierend anzusehen" – die „Bundesprüfstelle für jugendgefährdende Medien" (BPjM) entschied, dass Bücher Rudolf Steiners rassistischen Inhalt haben

Waldorfschule: Dr. Detlef Hardorp verkauft Rudolf Steiners Rassismus als Multikulti

Waldorfschule: Physik vom Hellseher – Dr. Detlef Hardorp erklärt Rudolf Steiner zum eigentlichen Entdecker der Quantenphysik, von Dr. Tobias Maier

Waldiwissenschaft: Lorenzo Ravagli an der Privatuniversität Witten/Herdecke – über die Umdeutung von Rudolf Steiners Rassismus in Humanismus

Badische Zeitung und Rudolf Steiner: Bejubeln ja, Zitieren nein. – dazu der SPIEGEL: „Bei den Ruhrbaronen plädiert Rudolf Steiner gegen sich selbst"

Voetnoten

1 Memorandum van maart 1935, Titel: „Natur und Aufgaben der Waldorfschulen", geciteerd naar: Peter Staudenmaier, „Der ursprüngliche politische Kontext der Waldorf-Bewegung"http://blog.esowatch.com/?p=2973

Staudenmaier: „Das Memorandum betonte die besondere Eignung der Waldorfpädagogik, die Schüler zu nationalen Überzeugungen zu erziehen, in dem sie nationale Ideen pflege und die Quintessenz und Pflichten des Deutschtums betone. Waldorf-Erziehung sei in perfekter Übereinstimmung mit den Grundüberzeugungen des nationalsozialistischen Staates."

2 Peter Staudenmaier, „Between occultism and fascism: Anthroposophy and the politics of race and nation inGermany andItaly, 1900-1945", Dissertation, CornellUniversity, August 2010, p. 463:

„Though anti-racists do not realize it, »the superior Aryan race« is »the avant-garde of a great marching army« and the racial group which »expresses in itself the potential of evolution.«"

3 Rudolf Steiner, „Vom Leben des Menschen und der Erde – Über das Wesen des Christentums“, GA 349, derde voordracht, Dornach, 3 maart 1923 http://fvn-rs.net/index.php?option=com_content&view=article&id=3709:dritter-vortrag-dornach-3-maerz-1923&catid=247:ga-349-vom-lebens-des-menschen-und-erde-&Itemid=19

4 Ettore Martinoli, „Un preannunziatore della nuova Europa: Rudolf Steiner“, in: „La Vita Italiana“, Juni 1943, p. 566

Originele Italiaanse tekst: „Rudolf Steiner fu invece un vero anticipatore ideale della nuova Europa di Mussolini e di Hitler. Si è voluto, con questo scritto, rivendicare lo spirito e la figura di codesto grande mistico tedesco moderno al movimento non solo politico, ma anche spirituale, introdotto nel mondo dalle due parallele rivoluzioni fascista e nazionalsocialista, alle quali egli idealmente appartiene come vero precursore e pioniere spirituale.“

5 Peter Staudenmaier, „Between occultism and fascism: Anthroposophy and the politics of race and nation inGermany andItaly, 1900-1945“, Dissertation, CornellUniversity, August 2010, p. 495:

„Above all Martinoli stresses »the perfect correspondence between Steiner’s thought and the most basic tendencies of Fascism and National Socialism in the political, social, and spiritual camp.«“

6 Ebd., p. 495f:

„In a section on Steiner’s »critique of British policy, of Judaism, and of Masonic-plutocratic influence,« Martinoli reports that Steiner »became well-known as an antisemite« during his Vienna period, due to his articles on »the Jewish question« from the 1880s, and continued this pattern in his mature anthroposophical period as well: »In numerous lectures in the years 1917 and 1918 he also directly confronted the influence of Jewish intellectualism within European civilization.«“

7 Massimo Scaligero, „Coscienza del sangue“ in: „La Difesa della Razza“, 20.8.1942, p. 4

Originele Italiaanse tekst: „Se esiste una finalità essenziale della dottrina razzista, questa necessariamente consiste in una prassi etico-scientifica che rettifichi i valori della razza, secondo un modello che non occorre inventare ma che già esiste. Ciò può essere realizzato non soltanto attraverso una serie di norme eugeniche e sanitarie, ma anche destando una sensibilità e una coscienza razzista, così che il popolo non accolga passivamente i risultati di un’azione razzista, ma divenga esso stesso consapevole cooperatore di tale azione.“

8 Ter controle stuurde ik mijn vertaling van het Scaligero-citaat aan de Italiaanse ambassade – antwoord van de vertalers: ‘l’abbiamo trovata molto letterale, molto fedele al testo originale e corretta’ – ‘we hebben het zeer letterlijk, zeer trouw aan de tekst en juist bevonden’.

Het miserabele Duits is dus niet de schuld van mijn vertaling, maar van het Italiaanse origineel – Scaligero blijkt zijn idool Rudolf Steiner niet alleen inhoudelijk, maar ook stilistisch na te doen. Max Dessoir spreekt van het holle gepraat van Rudolf Steiner ‘voortgebracht in een zielig Duits, (dat) pijnigt en kwelt’, en meent: ‘dit “overhaast mensheidsgenie” sprak zoals een onbegaafd schoolmeester’.

9 Massimo Scaligero, „La Razza di Roma“, Mantero, Tivoli, 1939

10 ‘Wortelrassen’: in de Theosofie, een esoterische leer, worden ontwikkelingsperioden van de ontwikkeling van de mensheid als ‘wortelrassen’ aangeduid. Rudolf Steiner nam het concept van de wortelrassen over van de Theosofe Helena Petrova Blavatsky.

11 Vergelijk: Peter Staudenmaier, „Between occultism and fascism: Anthroposophy and the politics of race and nation in Germany andItaly, 1900–1945“, Dissertation, CornellUniversity, August 2010, p. 495ff.

12 Massimo Scaligero, „Razzismo spirituale e razzismo biologico“ in: „La Vita Italiana“, Juli 1941, p. 36-41

13 Vergelijk: Peter Staudenmaier, „Between occultism and fascism: Anthroposophy and the politics of race and nation inGermany andItaly, 1900–1945“, Dissertation, CornellUniversity, August 2010, p.472f.

14 Massimo Scaligero, „Compito eroico dello spirito nell'azione razzista" in: „La Vita Italiana", September 1939, p. 327-33.

Originele Italiaanse tekst: „la eliminazionedelvirus giudaico e la reintegrazione biologica dei valori etnici ariani"

15 Ebd., p. 333

16 Ebd., p. 332

17 Massimo Scaligero, „Fronte unico ario" in: „La Difesa della Razza", 20.2.1941, p. 21-24

18 Ebd., p. 22

Originele Italiaanse tekst: „Il movimento anti-ebraico giustamente oggi deve acquisire un'ampiezza supernazionalistica sino a divenire un'intesa di tutti i paesi. Proprio perché si è mossi da un ideale di universalità che non abolisce ma mantiene e armonizza la differenziazione gerarchica, non si può ammettere l'azione di un gruppo etnico culturale a carattere internazionalistico, quale quello ebraico; tale inamissibilità per i popoli acquista vivente significato sopratutto allorchè alla concezione di una nuova universalità ariana corrisponde il risveglio di quell'elemento etnico-spirituale che inizialmente dette impulso a questo ideale di umanità. Ora, un fronte unico si rende necessario per dare all'universalità dell'ideale ariano uno strumento positivo sul piano dell'azione, in quanto non si tratta di combattere contro una nazione, ma contro una 'internazionalità' che è nazione nelle nazioni e si presenta non soltanto sotto l'aspetto di razza, ma sotto quello di religione, di cultura, di modo di pensare, di conoscere, di agire."

19 Helmut Zander, „Anthroposophie in Deutschland – Theosophische Weltanschauung und gesellschaftliche Praxis 1884–1945", Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2007, p.631f.

20 Ebd., p. 632

21 Ebd., p. 636

Verwante artikels

- Antroposofische 'waarheden' in de klas: Atlantis